

OBSAH

1	MODEL PÉČE — OD ŽÁKŮ S IDENTIFIKOVANÝMI SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI KE VŠEM ŽÁKŮM.....	17
1.1	ŠKOLNÍ SPECIÁLNÍ PEDAGOGOVÉ V PROJEKTU RAMPS-VIP III A JEJICH METODICKÉ VEDENÍ	17
1.1.1	METODICKÉ VEDENÍ JAKO SILNÁ STRÁNKA PROJEKTU RAMPS-VIP III	17
1.1.2	PROFESNÍ OBRAZ METODIKŮ ŠKOLNÍCH SPECIÁLNÍCH PEDAGOGŮ	19
1.1.3	HLAVNÍ POSTUPY PŘI METODICKÉM VEDENÍ	21
1.2	RÁMEC PORADENSKÝCH SLUŽEB ŠKOLNÍCH SPECIÁLNÍCH PEDAGOGŮ	21
1.3	ŠKOLNÍ SPECIÁLNÍ PEDAGOG A ŠKOLNÍ PORADENSKE PRACOVIŠTĚ	23
1.4	VZNIK, CÍL A STRUKTURA METODIKY PRO PRÁCI ŠKOLNÍHO SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA ZAPOJENÉHO VE ŠKOLNÍM PORADENSKÉM PRACOVIŠTI	25
	LITERATURA	27
	LEGISLATIVA	29
2	STANDARDNÍ ČINNOSTI ŠKOLNÍHO SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA V OBLASTI PODPORY ŠKOLNÍ ÚSPĚŠNOSTI	31
2.1	ŠKOLNÍ SPECIÁLNÍ PEDAGOG A STANDARDNÍ ČINNOSTI PRO PODPORU ŽÁKŮ V OBLASTI ŠKOLNÍ ÚSPĚŠNOSTI A PREVENCI VÝUKOVÝCH OBTÍŽÍ.....	31
2.2	KONCEPCNÍ A METODICKÉ ČINNOSTI ŠKOLNÍHO SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA PRO PODPORU ŠKOLNÍ ÚSPĚŠNOSTI ŽÁKŮ A PREVENCI VÝUKOVÝCH POTÍŽÍ.....	33
2.3	INFORMAČNÍ A KONZULTAČNÍ ČINNOSTI ŠKOLNÍHO SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA PRO PODPORU ŠKOLNÍ ÚSPĚŠNOSTI ŽÁKŮ A PREVENCI VÝUKOVÝCH POTÍŽÍ	34
2.3.1	INFORMAČNÍ ČINNOST ŠKOLNÍHO SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA VŮCI OSTATNÍM ČLENŮM PEDAGOGICKÉHO SBORU.....	35
2.3.2	INFORMAČNÍ ČINNOST ŠKOLNÍHO SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA VŮCI ŽÁKŮM	36
2.3.3	INFORMAČNÍ ČINNOST ŠKOLNÍHO SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA VŮCI ZÁKONNÝM ZÁSTUPCŮM ŽÁKŮ	37
2.4	PREVENTIVNÍ ČINNOSTI ŠKOLNÍHO SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA V OBLASTI ŠKOLNÍ ÚSPĚŠNOSTI.....	38
2.4.1	PREVENTIVNÍ ČINNOSTI V OBLASTI PRÁCE SE ŽÁKY	38
2.4.2	PREVENTIVNÍ ČINNOSTI V OBLASTI PRÁCE S UČITELI.....	41
2.4.3	PREVENTIVNÍ ČINNOSTI V OBLASTI PRÁCE S RODIČI.....	41

2.5	DEPISTÁZNÍ A DIAGNOSTICKÉ ČINNOSTI ŠKOLNÍHO SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA V OBLASTI ŠKOLNÍ ÚSPĚŠNOSTI	44
2.5.1	DEPISTÁŽ	44
2.5.2	DIAGNOSTIKA.....	45
2.5.3	DIAGNOSTICKÉ METODY VYUŽÍVANÉ ŠKOLNÍM SPECIÁLNÍM PEDAGOGEM	46
2.5.4	DIAGNOSTICKÉ A DEPISTÁZNÍ NÁSTROJE	47
2.5.5	METODY DYNAMICKE DIAGNOSTIKY	50
2.5.6	SPOLUPRÁCE S DALŠÍMI SUBJEKTY V DIAGNOSTICKÉM PROCESU.....	52
2.5.7	SPOLUPRÁCE S UČITELI.....	52
2.5.8	SPOLUPRÁCE S RODIČI.....	53
2.5.9	SPOLUPRÁCE SE ŠKOLSKÝMI PORADENSKÝMI ZAŘÍZENÍMI	54
2.6	INTERVENČNÍ A TERAPEUTICKÁ ČINNOST ŠKOLNÍHO SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA V OBLASTI ŠKOLNÍ ÚSPĚŠNOSTI	55
2.6.1	TYPY INTERVENČNÍCH ČINNOSTÍ ŠKOLNÍHO PECIÁLNÍHO PEDAGOGA.....	55
2.6.2	NEJČASTĚJŠÍ INTERVENČNÍ AKTIVITY ŠKOLNÍHO SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA.....	56
2.6.2.1	REEDUKAČNÍ ČINNOSTI ŠKOLNÍHO SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA	56
2.6.2.2	INTERVENČNÍ PROGRAMY PRO ŽÁKY	57
2.6.2.3	ÚPRAVY ŠKOLNÍHO PROSTŘEDÍ.....	58
2.6.2.4	INTERVENČNÍ ČINNOSTI ZAMĚŘENÉ NA PEDAGOGY	58
2.6.2.5	INTERVENČNÍ ČINNOSTI ZAMĚŘENÉ NA ZÁKONNÉ ZÁSTUPCE ŽÁKŮ.....	59
2.7	ODBORNÉ OKRUHY ŠKOLNÍHO SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA V OBLASTI ŠKOLNÍ ÚSPĚŠNOSTI.....	59
2.7.1	ŠKOLNÍ SELHÁVÁNÍ, NEPROSPĚCH	59
2.7.1.1	VNITŘNÍ PŘÍČINY ŠKOLNÍHO NEPROSPĚCHU	60
2.7.1.2	VNĚJŠÍ PŘÍČINY ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI.....	61
2.7.1.3	MOŽNOSTI PODPORY ŽÁKŮ S NEPROSPĚCHEM Z POHLEDU ŠKOLNÍHO SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA	62
2.7.2	ŽÁCI SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM	65
2.7.2.1	LEGISLATIVA.....	65
2.7.2.2	VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM	66
2.7.2.3	AKTIVITY ŠKOLNÍHO SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA VE PROSPĚCH ŽÁKŮ SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM	66
2.7.3	ŽÁCI SE SPECIFICKÝMI PORUCHAMI UČENÍ	68
2.7.3.1	POJEM SPECIFICKÝCH PORUCH UČENÍ	68
2.7.3.2	PROJEVY SPECIFICKÝCH PORUCH UČENÍ	69
2.7.3.3	MOŽNOSTI DIAGNOSTIKY A INTERVENCE ŠKOLNÍHO SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA V OBLASTI SPU	70

2.7.4	ŽÁCI SE ZDRAVOTNÍM ZNEVÝHODNĚNÍM	73
2.7.4.1	LEGISLATIVA.....	74
2.7.4.2	TYPICKÉ PROJEVY ŽÁKŮ SE ZDRAVOTNÍM ZNEVÝHODNĚNÍM.....	76
2.7.4.3	FORMY VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE ZDRAVOTNÍM ZNEVÝHODNĚNÍM.....	77
2.7.4.4	ROLE ŠKOLNÍHO SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA PŘI VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE ZDRAVOTNÍM ZNEVÝHODNĚNÍM	78
2.7.5	ŽÁCI SE SOCIOKULTURNÍM ZNEVÝHODNĚNÍM.....	83
2.7.5.1	LEGISLATIVNÍ VYMEZEŇÍ.....	83
2.7.5.2	ODRAZ SOCIOKULTURNÍHO ZNEVÝHODNĚNÍ VE ŠKOLNÍM PROSTŘEDÍ	83
2.7.5.3	ROLE ŠKOLNÍHO SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA.....	85
2.7.6	ŽÁCI S MIMOŘÁDNÝM NADÁNÍM.....	87
2.7.6.1	LEGISLATIVA.....	88
2.7.6.2	FORMY A PŘÍSTUPY VE VZDĚLÁVÁNÍ NADANÝCH ŽÁKŮ	88
2.7.6.3	TYPICKÉ PROJEVY NADANÝCH ŽÁKŮ	89
2.7.6.4	ROLE ŠKOLNÍHO SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA V PROBLEMATICE NADANÝCH	90
	LITERATURA.....	95
	PŘÍLOHA Č. 2 — PŘÍKLAD DOBRÉ PRAXE	100
	PŘÍLOHA Č. 3 — PŘÍKLAD DOBRÉ PRAXE.....	105
	PŘÍLOHA Č. 4 — PŘÍKLAD DOBRÉ PRAXE.....	113
	PŘÍLOHA Č. 5 — PŘÍKLAD DOBRÉ PRAXE.....	116
	PŘÍLOHA Č. 6 — PŘÍKLAD DOBRÉ PRAXE	118
<hr/>		
3	STANDARDNÍ ČINNOSTI ŠKOLNÍHO SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA	
	V OBLASTI PROBLÉMOVÉHO CHOVÁNÍ.....	121
3.1	ÚVOD	121
3.2	TERMINOLOGIE.....	122
3.3	PŘÍČINY PROBLÉMOVÉHO CHOVÁNÍ.....	124
3.4	LEGISLATIVA PRO OBLAST PROBLÉMOVÉHO CHOVÁNÍ A JEHO ŘEŠENÍ..	126
3.5	ROLE ŠKOLNÍHO SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA V PROBLEMATICE OBTÍŽÍ V CHOVÁNÍ.....	127
3.6	P <small>E</small> VENTIVN <small>E</small> -INTERVENC <small>N</small> Í MODEL V OBLASTI PROBLÉMŮ V CHOVÁNÍ	127
3.6.1	P <small>E</small> VENTIVN <small>E</small> AKTIVITY VE VZTAHU K PROBLÉMŮM V CHOVÁNÍ	128
3.6.2	I <small>E</small> RTVENC <small>N</small> Í AKTIVITY VE VZTAHU K PROBLÉMŮM V CHOVÁNÍ, SPOLUPRÁCE S DALŠÍMI INSTITUCEMI	129
3.7	D <small>I</small> AGNOSTIKA ŠKOLNÍHO SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA V OBLASTI OBTÍŽÍ V CHOVÁNÍ.....	131
3.7.1	P <small>O</small> ZOROVÁNÍ.....	132

3.7.2	ROZHOVOR	136
3.7.3	ŠKÁLY A DOTAZNÍKOVÁ ŠETŘENÍ.....	137
3.7.4	DIAGNOSTIKA TŘÍDNÍCH KOLEKTIVŮ	138
3.8	MOŽNOSTI INTERVENCE ŠKOLNÍHO SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA V OBLASTI PREVENCE VÝCHOVNÝCH OBTÍŽÍ	140
3.8.1	INDIVIDUÁLNÍ INTERVENCE.....	140
3.8.2	SKUPINOVÉ INTERVENCE	145
3.8.2.1	HLAVNÍ ZÁSADY PRÁCE SE SKUPINOU PRO PEDAGOGY A ŽÁKY	146
3.8.2.2	DISKUZE V KOMUNITNÍM KRUHU	147
3.8.2.3	VYUŽITÍ HER	148
3.8.2.4	PRAVIDELNÉ SKUPINOVÉ AKTIVITY PRO ŽÁKY S OBTÍŽEMI CHOVÁNÍ ...	149
3.9	SPOLUPRÁCE ŠKOLNÍHO SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA S UČITELI V OBLASTI PREVENCE VÝCHOVNÝCH OBTÍŽÍ I INTERVENČNÍCH OPATŘENÍ	149
3.10	SPOLUPRÁCE ŠKOLNÍHO SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA S RODIČI V OBLASTI PREVENCE VÝCHOVNÝCH OBTÍŽÍ I INTERVENČNÍCH OPATŘENÍ	153
3.11	DALŠÍ MOŽNOSTI PODPORY ŘEŠENÍ PROBLÉMOVÉHO CHOVÁNÍ ŽÁKŮ ZE STRANY ŠKOLNÍHO SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA	155
3.11.1	VÝCHOVNÉ KOMISE.....	155
3.11.2	PŘÍPADOVÉ KONFERENCE	156
3.11.3	MEDIACE VE ŠKOLSTVÍ.....	156
3.12	TEMATICKÁ METODICKÁ ZPRÁVA Č. 3 A Č. 4 VĚNOVANÁ RIZIKOVÉMU CHOVÁNÍ	157
3.13	ZÁVĚR	159
	PŘÍLOHY	162
	LITERATURA.....	174
<hr/>		
4	INDIVIDUÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ PLÁN.....	185
4.1	ÚVOD	185
4.2	LEGISLATIVNÍ ZAKOTVENÍ IVP V ČR.....	186
4.3	INDIVIDUÁLNÍ VZDĚLÁVACÍ PLÁN (IPV)	190
4.3.1	ROLE ŠKOLSKÝCH PORADENSKÝCH ZAŘÍZENÍ PŘI TVORBĚ, REALIZACI A HODNOCENÍ IVP	192
4.3.1.1	ROLE SPECIÁLNĚ PEDAGOGICKÝCH CENTER	194
4.3.1.2	ROLE STŘEDISEK VÝCHOVNÉ Péče	194
4.3.2	ROLE TŘÍDNÍHO UČITELE PŘI TVORBĚ, REALIZACI A HODNOCENÍ IVP	195
4.3.3	ROLE RODIČŮ.....	199

4.3.4	ROLE ŠKOLNÍCH SPECIÁLNÍCH SPECIALISTŮ PŘI TVORBĚ IVP	200
4.3.4.1	ROLE ŠKOLNÍHO PSYCHOLOGA PŘI TVORBĚ IVP	200
4.3.4.2	ROLE ŠKOLNÍHO SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA PŘI TVORBĚ IVP.....	202
4.4	VYTVÁŘENÍ, REALIZACE A HODNOCENÍ.....	
	INDIVIDUÁLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PLÁNU	204
4.5	KRITICKÁ MÍSTA PŘI TVORBĚ A VYUŽÍVÁNÍ IVP VE ŠKOLE.....	205
4.5.1	FORMÁLNOST PŘI TVORBĚ A UŽÍVÁNÍ IVP.....	206
4.5.2	OBTÍZE PŘI SLADĚNÍ INDIVIDUÁLNÍ POTŘEB A ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PLÁNU	206
4.5.3	OBTÍZE V ZAPOJENÍ VŠECH SUBJEKTŮ DŮLEŽITÝCH PŘI TVORBĚ, REALIZACI A HODNOCENÍ IVP.....	207
4.5.4	DOVEDNOSTI POTŘEBNÉ PRO VYTVÁŘENÍ IVP	207
4.5.5	NÍZKÉ PŘESVĚDČENÍ O UŽITEČNOSTI IVP	208
4.5.6	OTÁZKA ZAPOJENÍ ŠKOLNÍCH SPECIALISTŮ DO PRÁCE S IVP	208
4.6	SHRNUTÍ METODICKÝCH ASPEKTŮ TVORBY IVP.....	210
	LITERATURA	211
<hr/>		
5	STANDARDNÍ ČINNOSTI PŘI METODICKÉM VEDENÍ UČITELŮ ŠKOLNÍM SPECIÁLNÍM PEDAGOGEM	231
5.1	ÚVOD	231
5.2	SOUČASNÝ STAV PROBLEMATIKY	231
5.3	METODICKÁ PODPORA UČITELŮ ZE STRANY ŠKOLNÍCH SPECIÁLNÍCH PEDAGOGŮ V PROJEKTU RAMPS-VIP III.....	232
5.4	MOŽNOSTI METODICKÉ PODPORY UČITELŮ ŠKOLNÍM SPECIÁLNÍM PEDAGOGEM	234
5.4.1	METODICKÁ PODPORA UČITELŮ V OBLASTI VÝCHOVY A VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ S POTŘEBOU VYŠŠÍHO STUPNĚ PEDAGOGICKÉ PODPORY A ŽÁKŮ SE SVP	235
5.4.2	METODICKÁ PODPORA UČITELŮ V OBLASTI KOMUNIKACE SE ZÁKONNÝMI ZÁSTUPCI ŽÁKŮ	238
5.4.3	METODICKÁ PODPORA UČITELŮ V OBLASTI KOMUNIKACE S DALŠÍMI ODBORNÍKY	239
5.4.4	METODICKÁ PODPORA UČITELŮ V OBLASTI POVINNÉ DOKUMENTACE A LEGISLATIVY	240
5.4.5	METODICKÁ PODPORA UČITELŮ V OBLASTI DALŠÍHO VZDĚLÁVÁNÍ	240
5.5	FORMY A OBSAHY METODICKÉHO VEDENÍ UČITELŮ ŠKOLNÍM SPECIÁLNÍM PEDAGOGEM	241
5.5.1	KONZULTACE ŠKOLNÍHO SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA VE VZTAHU K CÍLOVÝM SKUPINÁM	242

5.5.1.1	VE VZTAHU K ŽÁKOVÍ, KTERÝ JIŽ JE Klientem Školního Speciálního Pedagoga.....	242
5.5.1.2	VE VZTAHU K ŽÁKOVÍ, KTERÝ AKTUÁLNĚ NENÍ Klientem ŠPP	242
5.5.2	NÁSLECH	243
5.6	METODICKÁ PODPORA ASISTENTŮ PEDAGOGA Školním Speciálním Pedagogem	244
5.7	ZÁVĚR	246
	LITERATURA.....	247
	PŘÍLOHA Č. 1.....	248
	PŘÍLOHA Č. 2	259
	PŘÍKLAD DOBRÉ PRAXE	259
	POUŽITÁ LITERATURA	263
<hr/>		
6	DOKUMENTACE A FORMULÁŘE PRO JEDNOTLIVÉ OBLASTI	
	PRÁCE Školního Speciálního Pedagoga	265
6.1	ÚVOD	265
6.2	LEGISLATIVNÍ VÝCHODiska	266
6.2.1	PŘEHLED PRÁVNÍCH NOREM PRO PRÁCI Školního Speciálního Pedagoga.....	266
6.2.2	STANDARDNÍ ČINNOSTI Školního Speciálního Pedagoga.....	268
6.2.2.1	DEPISTÁZNÍ ČINNOSTI	268
6.2.2.2	METODICKÉ A KOORDINAČNÍ ČINNOSTI	269
6.2.3	ETICKÝ KODEX	269
6.3	FORMULÁŘE PRO Školního Speciálního Pedagoga.....	270
6.3.1	AKTUÁLNÍ STAV V OBLASTI VEDENÍ DOKUMENTACE A ZÁMĚR METODICKÉHO MATERIÁLU	270
6.3.2	INFORMOVANÝ SOUHLAS	271
6.3.2.1	SOUHLAS S ČINNOSTÍ Školního Speciálního Pedagoga VE ŠKOLE (Příloha č. 2)	272
6.3.2.2	INDIVIDUÁLNÍ INFORMOVANÝ SOUHLAS RODIČE/ZÁKONNÉHO ZÁSTUPCE S ČINNOSTÍ Školního Speciálního Pedagoga (Příloha č. 3).....	272
6.3.3	VYBRANÉ FORMULÁŘE PRO VEDENÍ DOKUMENTACE Školního Speciálního Pedagoga	274
6.3.3.1	PRÁCE Školního Speciálního Pedagoga SE ŽÁKEM	274
6.3.3.2	FORMULÁŘ O ZÁZNAMU KONZULTACÍ S RODIČI	275
6.3.3.3	FORMULÁŘ O ZÁZNAMU KONZULTACE S PEDAGOGY	275
6.3.3.4	FORMULÁŘ O ZÁZNAMU Z VYŠETŘENÍ (VEDENÍ) A KRIZOVÉ INTERVENCE	275

6.3.3.5	V PRÁCI SE TŘÍDOU ŠKOLNÍ SPECIÁLNÍ PEDAGOG TĚŽ VEDE PÍSEMNÉ ZÁZNAMY.....	276
6.3.3.6	FORMULÁŘ PŘEHLED AKTIVIT SE TŘÍDOU (PŘÍLOHA Č. 9).....	276
6.3.3.7	FORMULÁŘ DIAGNOSTIKA TŘÍDNÍHO KOLEKTIVU (PŘÍLOHA Č. 10).....	276
6.3.3.8	FORMULÁŘ PRÁCE SE TŘÍDOU (PŘÍLOHA Č. 11).....	277
6.3.3.9	FORMULÁŘ KRIZOVÁ INTERVENCE VE TŘÍDĚ (PŘÍLOHA Č. 12)	277
6.3.3.10	FORMULÁŘ SCREENING (PŘÍLOHA Č. 13)	277
6.3.3.11	FORMULÁŘ SEZNAM ŽÁKŮ (PŘÍLOHA Č. 14).....	277
6.3.3.12	ŠKOLNÍ SPECIÁLNÍ PEDAGOG V INTERAKCI S RODIČI.....	278
6.3.3.13	ŠKOLNÍ SPECIÁLNÍ PEDAGOG KOORDINUJE ČINNOST ŠPP	278
6.3.3.14	SPOLUPRÁCE ŠKOLNÍHO SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA S INSTITUCEMI A PEDAGOGY	280
6.4	PÍSEMNÁ ZPRÁVA JAKO VÝSTUP Z ODBORNÉ ČINNOSTI ŠKOLNÍHO SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA	282
6.5	ZÁVĚR	284
	LITERATURA	285
	PŘÍLOHA Č. 1.....	289
	PŘÍLOHA Č. 2	296
	PŘÍLOHA Č. 3.....	297
	PŘÍLOHA Č. 4	298
	PŘÍLOHA Č. 5.....	299
	PŘÍLOHA Č. 6	300
	PŘÍLOHA Č. 7.....	301
	PŘÍLOHA Č. 8	302
	PŘÍLOHA Č. 9	303
	PŘÍLOHA Č. 10	304
	PŘÍLOHA Č. 11.....	305
	PŘÍLOHA Č. 12	306
	PŘÍLOHA Č. 13	307
	PŘÍLOHA Č. 14	308
	PŘÍLOHA Č. 15	309
	PŘÍLOHA Č. 16	310
	PŘÍLOHA Č. 17	311
	PŘÍLOHA Č. 18	312
	PŘÍLOHA Č. 19	313
	PŘÍLOHA Č. 20.....	314
	PŘÍLOHA Č. 21	315
	SLOVNÍK POUŽITÉ TERMINOLOGIE.....	316
	POUŽITÉ ZKRATKY.....	321